

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdu a soudců JUDr. Viktora Kučery a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **V. S. N.**, zast. Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem se sídlem Vinohradská 22, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 10. 2019, č. j. 1 Az 63/2018 - 20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2018, č. j. OAM-286/ZA-ZA11-HA10-2018; tímto rozhodnutím nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Stěžovatel opustil Vietnamskou socialistickou republiku v roce 2004. K žádosti uvedl, že mu kamarádi poradili, aby přijel do České republiky podnikat, tak si vyřídil vízum za účelem podnikání. V období od 25. 3. 2005 do 24. 9. 2012 disponoval povolením k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání – OSVČ. V letech 2005, 2008 a 2010 byl ve Vietnamu navštívit rodinu, neboť tam žije jeho manželka (roč. 1968), dva synové (roč. 1988 a 1991) a dcera (roč. 1997). Při poslední návštěvě v roce 2010 si půjčil ve Vietnamu peníze za vysoký úrok (půjčená částka činí s úroky asi 1 mil. Kč), protože měl dopravní nehodu, při které si zlomil klíční kost a v důsledku které se mu dále tak dobře podnikat nedařilo (podnikal s textilem). Nyní už žádné finanční prostředky nemá, nemá proto jak splatit dluh. Od 25. 9. 2012 se na území České republiky pohybuje nelegálně. Pracuje různě podle možností – ve skladu, dělá úklidové práce apod. Do Vietnamu se vrátit nechce, neboť jej tam budou ohrožovat lidé, kteří mu půjčili peníze. Podepsal s nimi nějakou smlouvu, podrobnosti si už ale nepamatuje. Kamarádi mu poradili, že zde může žádat o azyl. Ve Vietnamu žádné jiné potíže nemá. Je buddhistického náboženství, není členem žádné politické strany ani skupiny, nikdy se politicky neangažoval a o politiku se nezajímá. Ve Vietnamu už nemá žádné zázemí, děti jsou již samostatné a s manželkou nekomunikuje.

[3] Žalovaný uvedené důvody, spočívající v legalizaci pobytu na území České republiky, neshledal jako relevantní z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany, a proto vydal napadené rozhodnutí. Proti němu podal stěžovatel žalobu. V ní namítal, že napadené rozhodnutí není náležitě odůvodněno a je nepřezkoumatelné. Znovu poukázal na svou složitou životní situaci a obavy z návratu do vlasti kvůli vysoké nebankovní půjčce, která dle jeho názoru představuje důvody zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 14 zákona o azylu. Měl mu tedy být udělen tzv. humanitární azyl. Současně mu v zemi původu hrozí nebezpečí vážné újmy spočívající v nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání v důsledku perzekuce jak ze strany státních orgánů, tak ze strany soukromých osob.

[4] Městský soud v napadeném rozsudku posoudil rozhodnutí žalovaného z hlediska všech důvodů udělení azylu a uvedl, že stěžovatel neuvedl žádnou skutečnost, kterou by bylo možné hodnotit jako azylově relevantní. Zdůraznil, že institut azylu není prostředkem k zabránění opuštění území České republiky. Z obsahu spisu nevyplývají žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že by stěžovatel byl pronásledován za uplatňování politických práv či že by se vůbec nějakého pronásledování měl obávat. Stěžovatel Vietnam bez problémů v letech 2005, 2008 a 2010 navštívil. Z obsahu spisu vyplynulo, že žádost o mezinárodní ochranu byla podána za účelem legalizace pobytu, což však není důvod pro udělení azylu. Stěžovatel je ekonomicky aktivní dospělý muž, bez zdravotních problémů. Bez jakýchkoli skutečností tomu nasvědčujících nelze předpokládat, že by stěžovatel byl po návratu do země původu pronásledován pro neplacení svých závazků ze strany soukromých osob, či dokonce státních orgánů. Městský soud proto podanou žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl.

[5] V kasační stížnosti stěžovatel namítal nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu a porušení ustanovení o řízení před správním orgánem. Stejně jako v žalobě rozporoval závěry správního orgánu o neudělení tzv. humanitárního azylu, příp. doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Konkrétně uvedl, že situace ve Vietnamu je dle dostupných zpráv velmi složitá, jde o zemi s autokratickou vládou, ve které dochází k porušování lidských práv a svobod. Jelikož má velké dluhy a nemá ve Vietnamu zázemí, jsou dány důvody zvláštního zřetele hodné, pro které mu měl být humanitární azyl udělen. Současně však znovu zopakoval, že mu ve Vietnamu hrozí nebezpečí vážné újmy, což žalovaný ani městský soud dostatečně nezohlednili.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem a na základě dostatečného množství podkladů. Zdůraznil, že nepříznivá ekonomická situace není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. K obavám ze strany soukromých osob žalovaný uvedl, že se stěžovatel může obrátit na vietnamské státní orgány.

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že je podána včas, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté, vzhledem k tomu, že se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

pokračování

[8] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského, resp. městského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[9] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost předestírá k rozhodnutí především otázku naplnění „*případu hodného zvláštního zřetele*“, tj. možného udělení humanitárního azylu, a nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu z důvodu ohrožení ze strany soukromých osob (věřitelů), od kterých si stěžovatel půjčil peníze. Tyto otázky ovšem v daném případě podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu nezasluhují pozornosti z důvodu ad 1) až 4) kritérií přijatelnosti. Nejedná se o otázky, které by dosud nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešeny, resp. byly řešeny rozdílně či vyžadovaly učinit judikaturní odklon; rovněž tak se nejedná o případ zásadního pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Naopak městský soud posoudil případ stěžovatele zcela v souladu s konstantní judikaturou, od které neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit, a proto dospěl k následujícímu závěru.

[10] Kasační stížnost je nepřijatelná.

[11] V návaznosti na obsah kasační stížnosti Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že napadený rozsudek splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Městský soud jasně uvedl, proč námítky tvrzené stěžovatelem neshledal důvodnými, a napadené rozhodnutí přezkoumal z hlediska všech důvodů udělení azylu, jakož i doplňkové ochrany. Náležitě přitom zohlednil všechny rozhodné skutečnosti. Jedná se o srozumitelné rozhodnutí opřené o odůvodnění, ze kterého je zcela zřejmé, proč městský soud žalobu stěžovatele zamítl. Současně Nejvyšší správní soud neshledal, že by došlo k porušení ustanovení o řízení před správním orgánem.

[12] Pokud jde o důvody pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, zákonodárce zde při úpravě podmínek pro udělení humanitárního azylu zvolil kombinaci neurčitého právního pojmu „*případ hodný zvláštního zřetele*“ a následného správního uvážení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, č. 375/2004 Sb. NSS, nověji např. rozsudek ze dne 28. 1. 2015, č. j. 1 Azs 200/2014 - 27, č. 3200/2015 Sb. NSS). Na jeho udělení není právní nárok (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48). Smysl humanitárního azylu spočívá v tom, že rozhodující správní orgán má možnost poskytnout azyl i v situacích, na něž důvody uvedené v § 12 a § 13 zákona o azylu nedopadají. Správní orgán tak může reagovat na takové situace, které v době přijímání zákona o azylu nebyly jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu předvídatelné a v nichž by bylo přesto „*nehumánní*“ azyl neposkytnout (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55).

[13] Případem hodným zvláštního zřetele však rozhodně nejsou ekonomické důvody takového charakteru, jak uváděl stěžovatel. Stěžovatel je dospělý, ekonomicky aktivní muž, který netrpí žádnou závažnou nemocí, v důsledku které by bylo namístě hodnotit jeho situaci jako případ hodný zvláštního zřetele. Na území České republiky nemá žádné rodinné příslušníky a z obsahu spisu je evidentní, že důvodem žádosti o mezinárodní ochranu byla snaha o legalizaci pobytu. Nadto sám výslovně uvedl, že zde od roku 2012 pobývá vědomě nelegálně a žádost o mezinárodní ochranu mu poradili využít jeho známí. Na území České republiky chce pracovat, neboť ve Vietnamu nemá zázemí, nebude se tam moci usadit a věřitelé po něm budou vymáhat jeho dluh. Judikatura zdejšího soudu však jednoznačně říká, že ekonomické důvody nejsou samy o sobě důvody azylově relevantními (srov. rozsudek ze dne 15. 12. 2003, č. j. 4 Azs 31/2003 - 64, ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, či ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54). Městský soud vyšel při hodnocení této otázky z citované judikatury, Nejvyšší správní soud proto s jeho závěry plně souhlasí.

[14] Pokud jde o druhou z předestřených otázek, doplňková ochrana představuje vedle azylu druhou formu mezinárodní ochrany, která se udělí cizinci, „*který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště*“ (§ 14a odst. 1 zákona o azylu). Klíčovou je v tomto případě „*vážná újma,*“ za níž se považuje „*a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky*“ (§ 14a odst. 2 zákona o azylu).

[15] Otázkou hrozby vážné újmy ze strany soukromých osob se zdejší soud zabýval např. v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, dle kterého může pronásledování i vážná újma hrozit jak ze strany státu (resp. organizace, která ovládá stát), tak i ze strany nestátních původců – soukromých osob. V případě pronásledování či vážné újmy hrozící ze strany soukromých osob je však potřeba prokázat, že stát není schopen nebo ochoten poskytnout před pronásledováním nebo vážnou újmu ochranu, tzn., že neučiní přiměřené kroky k jejich zabránění.

[16] Městský soud hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy v případě stěžovatele neshledal. S tímto hodnocením se Nejvyšší správní soud plně ztotožnil. Stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl nic, na základě čeho by bylo možné dospět k závěru, že mu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu vůbec hrozí. Netvrdil, že by se stal terčem útoků ze strany jakýchkoli soukromých osob, uvedl pouze, že „*ti lidé, kteří mi půjčili peníze, mi budou dělat problémy, budou mě ohrožovat a chtít svoje peníze zpět.*“ Dlužno však podotknout, že obavy stěžovatele jsou v současné době předčasné a ryze hypotetické, neboť k žádným takovým incidentům dosud nedošlo a z obsahu spisu nevyplývá, že by tyto obavy měly jakékoli reálné opodstatnění. Stěžovatel nadto také nevysvětlil, proč by nebylo možné využít ochrany státních orgánů v zemi původu. Břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu přitom leží na stěžovateli; srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62.

pokračování

[17] Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení městského soudu. Ten se svým postupem nikterak neodchyluje od citované judikatury, která je jednotná a ustálená a poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uplatněné v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Nejvyšší správní soud ji proto shledal ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

[18] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. července 2020

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu